

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 9063702X

Discursus XV. Pœna Angelorum PEccati lethalis gravitatem demonstrat. Ut
ex ruina innumerabilium Angelorum, Cœlo ejectorum, tanto vehementiùs
terrefiat homo vilis; primò tota illorum lapsûs causà ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51653](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51653)

DISCURSUS XV.

Ex poenâ Angelorum peccati mortalis gravitas ostenditur.

I. **F**ulmina paucorum periculo, sed omnium terrore ex aëre decidit, paucorum periculo, omnium metu, dicebat Seneca. Verum non idem effectus est illorum, quæ de cælo vibrantur. Hæc, quæ funestissima sunt fulmina, divinæ Justitiæ manu excussa, hæc inquam vice versâ non sine plurimorum strage, & nullius quasi cum terrore cadere videntur. Quantumvis creaturæ innumerabiles quotidie ab ipsis inhorribilissimum præcipitentur barathrum, nihilominus tantum non efficiunt, ut ab hominibus timeantur, qui in talium conspectu tempestatum, ipsi bestiis stolidiores & insensibiliores, pergunt ut antè, in quis desiderijs suis indulgere. *Ecco tu iratus es, & peccavimus.* Quid amplius dici potest? dum Deus strictum manu gerens gladium, ne tot reos percuriat, clamat, cavete, cavete; imò dum campos stragibus, Internecionibus, & cadaveribus replet; illi nihilominus, qui superstites manent, pejori pergunt peccare audaciâ, quàm illi peccaverint, quos ante pedes suos interfectos intuentur. Charissimi, excutamus tandem perniciosam hanc animarum nostrarum stupiditatem. Ego ut me & vos ex-

citent, terribilissimam, quæ unquam è cælo decidit, tempestatem ante oculos vestros proponam, tempestatem scilicet; qua Angeli è cælo præcipientes acti & eam ob causam è firmamenti stellis in nigerrimos infernorum carbones mutati sunt. Vos quo decet horrore tam horrendam metamorphosin obstupescite. Sed ut quodam ordine in hac materiâ procedam, primò causæ funestissimæ originem, deinde defensionem, ac denique perduellium horum olim Angelorum, nunc diabolorum, causâ cadentium condemnationem videbimus.

I.

II. Inter omnes creaturas primi ^{S. Thom.} creati sunt Angeli, qui pro habitatione cælum supremum, quod à nobis empyreum vocatur, nacti sunt, in quo licet non quamprimùm ad Deum clarè intuendum elevati fuerint (debeant enim aliquo modo tam sublimem mereri beatitudinem) nihilominus in proxima, quâ magnum hoc gaudium latrarent, dispositione positi erant, non secus ac aulici præ alijs charissimi, qui licet nondum in conspectum Supremi Domini sui sint admissi, in vicina nihilominus, quam vocant, anticamerâ morantur, ut quamprimùm Principis intuitu frui possint,

possint. Natura illorum purè fuit spiritalis absque ullius materiæ corruptibilis permixtione, ideòque erant immortales, indivisibiles, nec sensuum debilitati, sicut nos in operando sub-

S. Th. 1. p. 9. 61. ar. 3.

jecti, ad omnes scientias quamprimum sine libris, absque studio & speculatione discendas mente præditi erant vivacissimâ, voluntas quoque illis erat extraordinariâ pollens gratiâ, quâ absque labore ultimum finem suum consequi possent.

Apoec. 12. 7.

III. In tali rerum statu vix videretur credibile, nisi Fides nos doceret, tantam tam sapientium & illuminatarum, totque beneficijs à Deo exornatarum creaturarum multitudinem, paulò antè ab ipso productarum, potuisse Dei imperium detrectare. Atamen tam feroci tamque formidabili tumultu Deo se opposuerunt, ut locum pacis in certaminis campum mutarint. *Factum est praelium magnum in caelo.*

h. 2. diff. 5. ar. 1. q. 1.

IV. Nec quod tanti hujus belli fuerit motivum speciale, exactè sciri potest; certum est fuisse superbiam, quâ Dei imperio se subicere recusarunt. Verùm unde tam mælesana proveniret superbia, adhuc manet subdubio. S. Bonaventura Angelorum rebellium prævaricationem secundùm hos tres gradus considerat; hoc est principium illius, progressum, & finem; affirmatque peccatum illorum à præsumptione initium cœpisse; quamprimum se tam pulchros adverterunt, magnum quid sibi visi sunt, haud aliter ac vana quæpiam mulier, nescio quid sibi de se pollicetur, dum

R. P. Segneri S. J. *Christ. Instr. Tom. II.*

plurimas ante speculum horas se poliendo consumit; à præsumptione in progressu suo peccatum degeneravit in ambitionem, dum illi ad multò altiora, quàm quæ conditioni eorum conveniebant, aspirare cæperunt, quemadmodum Propheta his verbis insinuat. *Elevatum est cor tuum in deo: core tuo: sive quòd se ipsos beatitudinis suæ finem constituere intenderint, visionem beatificam potiùs suo, quàm Dei bono desiderantes, quod idem erat, ac si non debita illam intentione peterent; sive quòd ante tempus talem voluerint beatitudinem, volentes contra decretum Dei prius esse comprehensores, quàm viatores. Quod erat illam tempore non debito obtinere velle. Sive quòd naturæ viribus à se ipsis illam se posse impetrare sibi arrogaverint, ita, ut Gratiae auxilio non indigerent. Id quod erat modo non debito illam assequi velle. Denique hoc peccatum in ultimo termino suo horribilissimâ animi contra Deum aversione completum est: cognoscebant enim arrogantia consilia sua à Deo disturbatum iri. Et in hac aversione omni cum voluntatis suæ libertate obstinatum obstinârunt animum, quemadmodum polypus omnibus brachijs suis scopulo adhæret. Unde omnino à Deo separati sunt, supremique illius Monarchæ gratiam, in qua creati erant, perdiderunt.*

Ezech. 28. 27.

Scot. 2. diff. 6. q. 2.

S. Th. 1. p. 9. 42. ar. 3.

V. Hoc si verum est, considerate, quantopere quodvis etiam parvum mali initium timendum sit, cum nullus error tam exiguus sit in principio, qui non progressu maximus fieri possit.

fit. Quid mali est parva superbia, dicunt nonnunquam aliquæ mulieres? Quid mali est comptiorem alijs, spectabiliorem, animosiorémque videri? Quid mali est amplius, præ alijs velle amari? Quærite ex Diabolo, statim ille vobis respondebit, quid mali sit. Quietam in piscina aquam aspiciete, in quam ubi lapillum projeceritis, nihil aliud in principio, quàm parvulum exsurgere circumum videbitis. Sed primum illum secundus jam major sequitur, secundum tertius adhuc major excipit, nec circulatorum finis est, donec rota turberetur aqua. Unde intelligere licet, motus etiam minimos peccati formidandos esse; in parva enim mole, quemadmodum in semine, vastissimi continentur effectus. Amor sui ipsius in DEI contemptum definit. Atque adeò verissimum videtis esse pulchrum illud S. Augustini dictum, à duobus amoribus duas fundatas esse civitates: *Duo amores Dei v. duas fecerunt civitates. Civitatem DEI, 14. c. amor DEI, usque ad contemptum sui; ult. civitatem Diaboli, amor sui, usque ad contemptum Dei. Illud in Angelis bodist. 6.*

S. Aug.
de civ.

Dei v.

14. c.

ult.

Scot. 2.

dist. 6.

9. 2.

Sanch.

l. 7. de

ang. c.

18. n.

13.

Catha.

in o. 2.

Ep. 2.

div.

Pet.

cifer tantæ invidens sorti pro semetipso supremam hanc, ambitione ex. S. Basil. cæcatus, desideravit excellentiam, de inexistimans Angelicam id mereri naturam, ut humanæ præferatur. Quamobrem secum statuit, nolle se humanitati illi adeò exaltatæ se subicere, & sub apparente hoc colore, quo Deum potius Angeli, quàm hominis naturam assumere debuisset proposuit, perduellionem hanc tertix è quovis choro Angelorum parti persuasit, toti prærogativarum contemplationi, quibus supra humanam naturam polebant intenti, nolebant, ducis sui exemplo inducti, Verbo incarnato debitam exhibere submissionem, sed solâ injuriæ, quam sibi fieri putabant, meditatione mentem occupabant. Et hoc fortè tum Christus significare voluit, quando loquens Judæis dixit, velle eos Cacodæmonis adimplere desideria, qui à principio homicida fuit. Dæmon enim vix creatus unionem cum Verbo divino, Christi invidie humanitati, & in corde, Domini sui homicida factus est; quod denique desiderium in Judæorum animos transfudit, ut in morte Christi illud opere adimplerent.

VII. Hoc summærium est accusationis, à Doctoribus contra Angelorum peccatum propositæ, quod à Justitia divina, primùm in judicium vocatum, & in quod prima ipsius sententia lata est. Verùm antequam funestam illam executionis sententiam audiamus, non ægrè feretis, si secundo loco hujus causæ Patronum egero, excusationesque proposuero, quæ

coram

coram DEO rebellium suorum præ-
varicationem minuant, veniâque
dignam videri efficiant. Hujus verò
instituti mei finis erit, ut cum coram
divino Tribunali, licet clementissimo,
omnes defensiones nullius momenti,
& ponderis esse videritis, infinitam
peccati mortalis malitiam, extremum,
quo à DEO hoc nostrum punitur,
rigorem addiscatis; itaque fiet,
quemadmodum ad propositum no-
strum S. Gregorius loquitur, ut *ruina
majorum sit minorum cautela.*

II.

VIII. Negari non potest, grandem
Angelorum seditionum fuisse ino-
bedientiam. Attamen plures viden-
tur esse causæ, tam quæ delinquentes,
quàm quæ delictum excusent, & ob
quas poena impediatur, aut saltem mi-
tigitur. Si delinquentes considerare-
mus, ad penam illorum imminuen-
dam, primò se offert sublimissima Na-
turæ illorum nobilitas. Rex aliquis
in æstimatione hominum pluris sit,
quàm integra populi multitudo: un-
de meritò dicebat David: *Tu unus
pro decem millibus computaris Domine
Deus.* Nihilominus, quoad naturam,
quodvis vilissimum mancipium Regi
par est. Cogitate jam quantum tam
eminentis naturæ nobilitas valeat in
uno solo Angelo; cum omnes homi-
nes simul juncti omnibus artibus suis,
scientijs & viribus illi comparari non
valeant. Quâ de causa Angeli à Jobo
vocalantur Filij Dei, ob magnam quam
habent cum illo naturæ suæ similitu-
dinem, omnino spirituales; ipsi in

rerum creatione omnium fuere primi:
ipse est principium viarum DEI; ipsi
pleni intelligentiâ, ad omne bonum
affecti, omni decore illustres, omnibus
gemmis, quæ in vestiario Paradisi, ut
ita dicam, esse poterant, ornati erant.
Plenus sapientiâ & perfectus decore; *Exech.
2. 7. 13.*
*omnis lapis pretiosus operimentum
tuum.* Personæ igitur dignitas vide-
tur debuisse à Deo illis impetrare, aut
veniam, aut aliquam compassionem
& indulgentiam. Abbiatar Sacerdoti
noluit Salomon auferre vitam, licet
læsæ Majestatis reo, sed contentus fuit
Sacerdotio illum privare. Videtur igitur
satis DEO esse debuisse, illis per-
duelles hosce spoliari prærogativis,
quibus inflati elevabantur, solùmque
de tanto dignitatis gradu dejicere, at
non supplicijs æternis in eos animad-
vertere. Inter homines quoque leges
mitiùs jubent punire nobiles, quàm
plebejos, liberos quàm servos, milites
quàm reliquum vulgus. Ipsi etiam
artium, non tantùm Liberalium, sed
etiam Mechanicarum peritiæ tantus
habetur honos, ut omnium Populorum
linguis hodie dum commune hoc cele-
bretur effatum, quòd *Excellent in arte
non debeat mori, nec quamvis sceleris
alicujus reus sit, ad mortè damnandus
est, si summopere aliquâ scientiâ præ-
cellat.* Imò hic usus magis minùsque,
pro majore aut minore delinquentis
dignitate puniendi, ansam videtur
olim ab ipsomet Deo in lege antiqua
accepisse. Observate, ajebat, animal
imundum in quòt & quale vas incidat.
Si vas fuerit ligneû, lavetur, & vesperi
mundum erit; si verò vas fuerit fictile,
Levit. 14.

frangatur quamprimum. Quare si homo, qui vas est de terra, confringatur, & ob scelerum sordes, quibus infectus est, igni adjudicetur, bene habet. At si eadem iniquitate contaminatus fuerit Angelus, vas electum non de cypresso aut cedro, sed ex auro, an non major illius deberet haberi ratio, ut potius mundaretur, quam frangeretur?

IX. Accedit, quod hic non de uno Angelo solo, sed de innumeris agatur. In quavis perduellione, quâ ratione in reos fertur sententia? Primò ejusdem puniuntur capita, deinde reliqui tumultuosi quæstioni subjiciuntur; non verò omnis populus, licet culpabilis, internecioni datur. *Delictorum Patrocinium est, turba delinquentium.* Hinc est, quod militiæ Duces, Exercitu imperium detrectante, non omnes simul milites, sed ad summum decimum quemque morti addicant,

V. Suet. in Octav. & Gal. secundum usitatum olim militiæ Romanæ consuetudinem. Itaque præcipuorum hujus rebellionis condemnatione videtur divinæ Justitiæ satisfieri potuisse, aut, si justo illius rigori hoc non suffecisset, magnæ aded multitudinis decimo quoque sublato capite reconciliari debuisse. Dum autem de multitudine verba facio, vellem bene à vobis intelligi. S. Dionysius Areopagita sentit, tam imensum esse Angelorum numerum, ut debilius mentem nostrarum capacitatem omnino superet. Porci autem ille hoc optimè nôsse, cum fuerit S. Pauli Discipulus, illius nimirum Apostoli, qui, ut notum est, in

tertium usque cœlum raptus fuit, & Paradisi arcans audivit. S. Thomas S. Dionysij auctoritati simul & rationi innixus affirmat (sicur jam alibi significavi) omnes substantias materiales ab Angelis numero incomparabiliter superari. Unde inferitur hocce Spiritus in majori numero concreatos fuisse, quàm cœli stellas, imò quam maris arenas, verbo, quemadmodum inferiora hujus terræ corpora à Superioribus sphaerarum cœlestium corporibus mole vincuntur, ita inferiores creaturas ab Angelis multitudine superari. Ex hoc igitur innumerabili exercitu tertia pars defecit. Unde etiam, si tam magna multitudo ex solis plebeijs & infimis populis constitisset, an non videretur habenda fuisse illorum ratio? quomodo igitur hæc non habeatur, cum Principum, eorumque non terrestrium sed cœlestium hæc sit multitudo?

X. Quid dicemus deinde, si præter nobilium istorum delinquentium dignitatem delicti qualitatem consideraverimus? Erat peccatum cogitationis, & licet, ut tale, fuerit ausus quidam contra divinam Majestatem, effectu tamen caruit. Et demus etiam, peccatum fuisse gravissimum, ut revera fuit, unicum nihilominus & solum fuit. Leges etiam inter culpabilem in idem crimen recidentem, & reum, qui prima vice delinquit, differentiam statuunt. Quare igitur divina bonitas, tam aliàs benigna in creaturas suas, hujus rationis pondere non movetur?

XI. Insuper hanc culpam nullius poenæ

penae exemplum praecesserat, quo illius enormitas manifestè ostensa fuisset. Rigidius puniatur necesse est, qui post admonitionem peccat, quam, qui ante illam peccavit. *Magis punitur, qui admonitus.* Quapropter si homines tot animarum condemnatione admoniti non cessant, Dei leges infringere, æquum est, ut acerbissimas quoque in Inferno luant poenas. Verum an non existimatis, ob talem causam minora Angelis deberi supplicia?

XII. Ob has considerationes hucusque allatas, nostro iudicio, vel integra tam nobiles creaturis primi & solius delicti sui debebat concedi venia, vel magna ex parte promeritum diminuere oportebat supplicium, vel saltem differri. Hoc punctum bene notetis velim, omni enim ponderatione dignissimum est. Verum est, quòd culpam sequatur poena; sed sequitur pede claudo, ut trito fertur adagio. Et hic modus est, quo etiam divina Justitia in foro suo uti solet. Antequam Deus Pharaonis perfidiam morte puniret, denis memorabilibus Aegypti plagis illum praemonuit; antequam etiam has ipsas infligeret, sapius edictis à Moysè minis eum DEUS terreat, ut vindictæ fulmen minarum tonitru praecederet.

XIII. Imò dubitare non licet, sententiæ etiam jam latæ rectitudinem ab executionis quapiam dilatione commendari. Quemadmodum enim venti uno & vehementi impetu insurgentes, semper tempestatem excitant, sic rigidae executiones, quæ

moram non ferunt, potius ab impetu, quam à ratione videntur esse imperatae. Bene quidem scio, talia praedicia non habere locum in Justitia divina, quæ sive differat, sive acceleret supplicium, semper infinità cum sapientia operatur. Sed etiam me non latet, Deum mentium nostrorum capacitati in operando se accommodare. Unde aliàs homines puniaturus tam opportunis uti voluit medijs, ne illis scandali aut oblocutionis, licet injustæ, occasionem præberet. Sic distulit poenas sumere ab Hebræis in deserto, ne Aegyptii contra divinam suam providentiam murmurarent. *Ne dicant Aegyptii, Exod. callidè eduxit eos, ut interficeret in montibus; quo modo nostri iudicij debilitati Justitiarum suam attemperabat.*

XIV. Præterea, si Deus Angelorum rebellium castigationem distulisset, spacio poenitendi ipsis concessio, quâ putatis vehementiâ audaciam suam detestati fuissent? Plurimorum opinio est, id eos facere potuisse, si DEUS illis gratiam suam non negasset, factorosque fuisse, si non idem culpæ & viæ terminus ipsis præfixus fuisset. Quamobrem quo doloris sensu tunc superbiam suam deplorassent? Quâ cum humilitate petissent veniam? quos laudis, adorationis, amoris actus per omnia secula frequentassent? Leges jubent sceminæ gravidæ ob fetum ab illa in lucem edendum poenas differri. *Scot. in 2. dist. 7. q. 1. Less. de div. l. 13. c. 4. l. praesentis. ff. de poenis.*

Eodem modo in bonorum istorum operum gratiam, quibus gravis erat mens angelica, etiam saltem

executio condemnationis videtur differri debuisse.

XV. Idque eò amplius, quod ad obsequij illius, quod poenitentia sua Angeli Deo exhibuissent, tanquam lucri cessantis motiva, accedebant damni emergentis pericula, ob ruinam illorum, quos in contumacia perstituri secum tracturi erant. Reges hujus terræ nonnunquam refractarium tolerare clientem, ne irritatus gravius ipsis malum adferret, aut ne aperto Marte malecontentorum antesignanus eos impugnaret, aut cum hostibus externis foedus iniret. Ideoque cum præviderit Deus, ab his rebellibus, si pro meritis suis punirentur, ad ultimam desperationem deductis implacabile contra divinam Majestatem bellum suscitatum iri, hominem ad defectionem suam attrahendum, totumque Mundum idololatriâ, impietate, & sceleribus implendum; nec solum innumerabiles animas æternæ internecioni dandas, sed etiam ipsum unigenitum Dei Filium humanâ vestitum carne inauditis doloribus, ignominioso patibulo & morte turpissima afficiendum esse; cum hæc inquam omnia præviderit Deus, videbatur non inconvenienter debuisse poenam illorum differre, spaciūque & auxilia ad poenitendum concedere.

III.

XVI. Talem homines ferrent sententiam, si magnæ hujus causæ patroni electi fuissent. Verum non ira suprema Dei æquitas judicavit, qui in

hoc casu etiam demonstrare voluit, profundissimam esse judiciorum suorum abyssum. *Judicia tua abyssus multa.* Deus perfectissimè tam pulchra. *Ps. 35.* rum creaturarum nobilitatem comprehendit, quas manibus suis formavit, immensum illarum comprehendit numerum, novit unicam illarum esse culpam, novitque esse sine exemplo & effectu: vidit illas tanquam liberas de peccato poenitentes incomparabili obsequio poruisse damnum resarcire; Divina nihilominus Justitia unâ eademque sententiâ, tanquam turbine omnes simul involutas in infimam abyssum præcipitavit, quamprimum eas in ipso superbie actu deprehendit, nec poenitentiae tempus reliquit. *Videbam Satanam, sicut fulgur de celo lat. cadentem,* inquit Christus. Fulmen *10. 11.* quamprimum intra nubes accenditur, statim decidit, & cum sursum ascendere deberet, sicut alias ignis natura exigit, deorsum deturbatur à terrestri & turbidæ exhalationis pondere depressum. Sic etiam angeli eodem tempore, quo maledicta illa accensi sunt superbiâ, in peccato deprehensi se in averni barathrum præcipitatos viderunt, ad quem tam indignum excellentiâ suâ locum immenso peccati pondere delati sunt. Sed cur dico delatos esse, cum majori emphasi Scriptura referat, tartareis catenis violenter in abyssum detractos fuisse? *Rudentibus inferni detractos.* Per has catenas, virtus infernalis intelligitur ignis, quam velut *2. Ps.* divinæ Justitiæ minister in miserabiles hosce condemnatos exercuit, quasi

quasi supra stellas ascenderit, eosque à sedibus suis avulsos in Orci cavernis abstraxerit, quemadmodum nonnunquam à fornacis flammâ vicina corripiuntur ramenta, priusquam pro pabulo in illum injiciantur.

XVII. Videte igitur, quomodo in hoc condemnationis speculo (quod erat tertium punctum à me propositum) manifesta peccati malitia appareat, tam quæ ut injuria DEI, quàm ut damnum nostrum in illo continetur. Profectò tam clarè hæc malitia in Angelorum supplicij apparet, ut qui eam non advertit, aut intellectam aut Fidem perdidit. Charissimi, parumper seriâ mente veritatem istam perpendite, & deinde mihi respondete; Quis fallitur, DEUS, aut vos? Vos nullam in peccato deformitatem apprehenditis, imò quandoque gloriam vobis ex peccato nasci putatis: Et quemadmodum Æthiopes arte nigrum suum augment colorem, sic quoque vos interdum peccato gloriamini, quod non fecistis, honori vobis ducentes, pejores alijs vos peccatores videri. Ex alia verò parte tantam DEUS in peccato videt malitiam, ut propter ipsam ad pulcherrima manuum suarum opera in ignem æternum projicienda moveatur. Ille qui corvorum pullos à matribus desertos tueretur & pascit, tot creaturas in summa & sempiterna miseria à se longè separatas derelinquit. Necesse est igitur concludere, inexplicabilem esse cujuscunque peccati mortalis malitiam, cum illud DEUS,

qui falli non potest, poenâ infinitâ dignum judicet.

XVIII. Poterat infauis hisce rebellibus aliquod præparare remedium, sed noluit, ut quantum malum sit peccatum, intelligeremus. Si JESUS CHRISTUS à cruce pendens Patrem suum allocutus fuisset, dixissetque, Pater æterne, in satisfactionem totius debiti ab angelis contumacibus apud te contracti unam sanguinis mei guttam tibi placeat acceptare; sola illa gutta pro omnium salute sufficiens fuisset; noluit nihilominus Filius DEI illam pro illis offerre, permisissetque, ut clavi Sanctissimo sanguine suo imbuerentur, carnifices aspergerentur, terraque inebriaretur; nec voluit, ut vel una gutta tam universalis diluvij Angelis prævaricantibus applicaretur. Totum autem hoc ideo statuit, ut clarissimè appareret, quàm divinæ Sanctitati contraria sit iniquitas. Si JESUS CHRISTUS etiam Dæmones redemisset, homines forè existimare potuissent, non esse tantum malum, Deum offendere, aut saltem malum non esse adeò incurabile. Sed cum jam videant, naturam Angelicam in condemnatione suâ sine remedio relinqui, bene inferre possunt, tanto magis coram Deo abominabile esse peccati toxicum, quantum preciosius & dignius est vas illud, quod propter tale venenum in frustra comminutum conspiciunt.

XIX. O peccatum peccatum! quis pravitatis tuæ fundum penetrare poterit? Charissimi, affirmare nobis licet, tantum nos de peccato cognoscere, quantum de mari cognoscimus.

id est, solam ejus superficiem. Aliàs enim nunquam possibile esset, ut quis illud committere auderet. An non unum solum peccatum sufficiens fuit, ut ex Angelo fieret Dæmon? quando igitur aliquis vestrum peccatum unum commisit, tantam in anima sua jam habet malitiam, quæ sufficeret, ut in Dæmonem convertatur: ad Dæmonem enim induendum aliud non requiritur, quàm unus solus actus peccaminosus. Quare cum Confessarius de tali quodam actu vos interrogat: quoties? statim liberè responderis, sexagesies, aut septuagesies; quasi decem peccata amplius commisisse, nulla notabilis esset differentia. At perpendite nonnihil, quid sint decem illa peccata, quorum vos nullam habetis rationem, quæ nimirum sufficiunt, ut decem efficiant Diabolos! si fieri posset, ut decem hæc peccata mortalia decem Sanctissimorum, & præcipuorum Seraphinorum conscientijs imputarentur, quamprimum ex decem Seraphinis, terribissimos decem tenebrarum Spiritus factos videre liceret. Et vos adhuc statum vestrum non exhorrescitis? Et quod de decem dico, etiam de quinquaginta, deque centum affirmare potestis. Quinquagesies peccastis, aut etiam centies, an non ita est? Quòd si nunc quinquaginta hæc, aut centum peccata inter quinquaginta aut centum Angelos dividatis, centum aut quinquaginta ex his efficiantur Dæmones; & tamen omnis hæc malitia, quæ divisa sufficiens esset, ut tantam Inferni partem consti-

tueret, tota in corde vestro unita hæret; dum vos interim faceris, nugis & voluptatibus vacatis, sceleraque sceleribus incessanter annexistis. Potestne in Mundo infelicior reperiri creatura, quàm peccator se ipsum non cognoscens? *Quid miserius misero, non miserante se ipsum.* DEUS licet quoad naturam Dæmones pulcherrimum agnoscat manuum suarum opus, nihilominus dum peccatum illorum intuetur, non tanti facit, quanti foedum vermiculum, sordidam vespam, aut pestiferum serpentem. Quanti ergo facere potest hominem, cujus anima cententis actualiter peccatis est contaminata? quàm abjectus, quàm foetidus quàm horridus in conspectu Dei comparebit! *Sprevisisti omnes discordantias judicij tuis.* Attamen Adolescens ille tam immundus, scemina illa tam impudica, ob fucaram faciem, ob capillos bene discriminatos putant se dignos esse, ut omnium in se convertantur oculi! Verùm alia brevè erit rerum facies. Veniet tempus, quo res quævis, qualis est in se, videbitur. Qui tapetes conficiunt, ab inversa tela texere ordiuntur, ita ut dum monstrem aliquod acupingunt, illud non intueantur, donec opere absoluto ad alterum vertant latus, lucique exponant. Non absimili arte Peccatores suam absolvunt vitam, licet enim horrenda iniquitatis monstra dierum suorum relata intexant, nihilominus quia inversa laborant tela, illa non intueantur. *Nesciunt quid faciunt.* Sed in mortis puncto omnia aliam induent faciem. Quod enim à tergo, vertetur ad faciem.

ciem. *Statuam te contra faciem tuam.*

Omnia opera ignominiosa talia apparebunt, qualia sunt coram oculis Dei. Nec solum apparebunt, ut videantur velut injuriæ Deo illatæ, sed ut in proprijs artificibus suis puniantur, odioque habeantur.

XX. Divina siquidem Justitia diebus nostris bilancem suam non mutavit, ita ut peccata minus sint gravia, quàm antè; est ipsamet quæ fuit trutinæ. Ideoque si unica superba cogitatio tanti ponderis est, ut tam numerosas, tamque nobiles creaturas in imam deprimat abyssum, quid fiet de tot & tantis injurijs, impunitatibus, tot blasphemijs, de legum Divinarum transgressione; Vera hæc esse vos fatemini, dicitisque: sed an non Deus bonus est, benignus est, an non plena habet misericordiæ viscera? Certum est, quod bonus sit & benignus, cum sit ipsamet bonitas & benignitas. Sed non solum talis est pro vobis, bonus est, benignus est & misericors etiam pro alijs. Videtis nihilominus, quomodo sublimissimas illas tractavit creaturas, postquam peccato se contaminavere! quamprimum eas à se non in cœnum, sed in ignem projecit, nec unquam eas inde eripere cogitavit.

XXI. Comparete nunc aliquantisper vos ipsos cum immensâ hac, tam insignium condemnatorum multitudinem, judicésque estote illius sententiæ, quæ, si vitam non mutaveritis, in vos feretur. Vos de vilissima terrâ vas estis plenum ignorantia & malitia quoad animam, plenum putredine & fetore quoad corpus. Si igitur Deus vasis aureis non pepercit, sed diffregit, cur fictilibus & ligneis parceret? *Si superbientibus Angelis Deus I. de non pepercit, quanto magis tibi putredo adu. & vermis?* inquit S. Bernardus.

XXII. Peccata deinde vestra, cum Angelorum delicto comparete. Semel tantum Dæmones legem DEI transgressi sunt, & quidem antequam apertum viderent Infernum, imò antequam Infernus produceretur, antequam illum scirent esse, antequam quidquam de eo suspicarentur, antequam aliorum damno, ut dici solet, sapere didicissent. Vos centenis vicibus legem DEI prævaricamini, & ex diebus vestris continuam scelerum catenam necitatis, cogitationibus sordidis, verbis scandalosis, desideriis, operibus & omissionibus, quorum unum ab altero continuo trahitur. Et hoc quidem postquam Fides infernum totum accensum & inflammatum ostendit, illamque abyssum peccatoribus plenam, imò refertam aperuit.

XXIII. Vestram quoque ingratitude, cum illorum ingratitude comparete. Dæmones ingratos se exhibuerunt naturæ & gratiæ beneficijs; sed non sicut vos; illi enim gratiam à peccato resurgendi non habuerunt, vobis autem sæpius illa concessa fuit. Pro illis ne quidem unicum Dei Filius emisit suspirium, at pro vobis sudorem, sanguinem & vitam profudit; ipsis ne quidem semel veniam impertivit, vos autem quoties

impunes abiistis? illis non fuit prædicatum, illis non fuit promissum, nec unquam pœnitentiæ tempus concessum. Vobis usque in hanc horam nihil aliud magis inculcatum fuit; illis etiam unicum pœnitendi momentum negatum fuit, vobis frustra tot & tot anni permittuntur.

XXIV. Denique vestrum pauci sunt, illi verò sunt absque numero. Quid quæso Cælum perderet, si vos omnes damnaremini? Fortassis propter tantam desolationem, aut damnatum, luctum indueret? Tertia incolarum suorum parte in Angelorum lapsu Cælum evacuatum est; nec stragem illam doluit, cur ergo solam vestri deploraret jacturam? Certè nemo capere potest, quomodo peccator aded sit temerarius, ut millenis onustus sceleribus in omnipotentis DEI conspectu de se audeat præsumere, coram DEO inquam, qui tantis non indigebat Principibus, sed eos punivit, non secus ac si nihil amplius valerent, quàm vilis scurrarum turba, aut bestiarum grex. Si DEUS solum ad infernum condemnasset Luciferum, sola hæc Justitiæ demonstratio sufficere debuisset, ut homines vehementissimè terrentur. Hoc modo cuncta Assæri regna terrore concutiebantur, ubi auditum fuit jussu Regis Amanum Principem, intimum ac familiarem, è paribulo suspensum fuisse. Imò etiam ipsæ bestiae ratione carentes absterrentur hoc modo. Plinius refert, ut in Africâ Leones ab insatiabilibus, quas edebant, cohiberentur stragibus, de-

L. 8. c. 16

terminatum fuisse unum illorum capere oportere, & ex arbore suspendere; id cum alij viderent, omnes in fugam acti se in cavernis suis, intra sylvas absconderunt. An non igitur sola unius Angeli pœna sufficiens esse deberet, ut hominis audaciæ frenos imponeret? Nihilominus innumerabiliù Angelorum, ad æterna & infinita tormenta condemnatorum supplicia hominem à peccatis abstertere non valent. Audistis ab Angelorum multitudine omnes maris arenas superari. Numerate igitur si potestis, tertiam dictarum arenatum partem, & dicite postea: major est illorum damnatorum spirituum numerus; Ego tamen peccare non cesso, quasi de venia tot & tantis negatâ securissimus essem? Forfan illam mihi Deus concessurus est, ita sanè; Sed quid erit, si concedere noller, indignè ferens, vilissimum vermiculum, qualis ego sum, nolle desistere totius Mundi Dominum offendere? Aliàs quidem veniam mihi tribuit. Sed quid erit, si propter hoc ipsum amplius mihi nolet ignoscere, quia jam toties mihi ignovit? fortè præsumptio illa, quæ potuit Cedros altiores illis, quæ sunt in Libano, evellere, non posset fragilem prosternere abiecem? *Ulula abies, quia cecidit Cedrus, quoniam* Zach. 11.

XXV. Charissimi mei, nolite fidere malæ vitæ, sub spe obtinendæ veniæ, quæ semper est incerta. Spem vestram solido alligate trunco, non illam marcido palo confidite.

Quid

Quid perditis, si peccare cessaveritis? At quid non perditis, si peccare non desistatis? O mi Deus, exhorresco, dum in profundissimam hanc abyssum oculos converto. Perditur fama, perditur bonum utile, perduntur voluptates, perditur corpus, perditur Anima, perditur cœlum, perditur Deus? omnia perduntur bona, verbo, omnia in profundissimo illo barathro congregata mala incuruntur. *In loco tormentorum.* Et vos non horretis ad hujus ipsius met barathri limina ambulare, salutare, & voluptatibus indulgere?

bene apparet, vos in tenebris esse. *Via impiorum tenebrosa, nesciunt ubi corruant.* Deus vobis oculos dignetur aperire, ut grave in quo versamini periculum agnoscat, quod si cognosceritis, possibile non esset, ut saluti vestræ non consuleretis. Infernus à Deo pro perduellibus factus est Angelis; concedo. At si vos illos Angelos audaci temeritate imitati fueritis, imò superaveritis, scitote, Infernum illorum, ceu pro vobis conditus esset, eundem futurum. *Matt. 25.41. cedit maledicti in ignem eternum, qui paratus est Diabolo & Angelis ejus.*

DISCURSUS XVI.

Ex Pœnâ Adami Peccati Mortalis Gravitas apparet.

I. Unquam magis potentiam suam antiqui demonstrarunt Romani, quàm cum à Supremis etiam Regibus damnatis pœnas sumpserunt. Ita præ alijs condemnatus & punitus fuit Rex Jugurta ob homicidium in fratre suo Principe commissum, qui in pœnam Romæ in carcere morte multatus fuit, summo cum excellentissimæ illius Reipublicæ honore, apud quam supremæ quidem dignitates delictum aggravare, sed impunitatem impetrare non poterant. At, *quis non timebit te, ô Rex gentium?* Cùm divina Justitia

tua vultum potentium non respiciat, sed indifferenter & indiscriminatim eos judices, quasi de infima essent plebe? Ecce Adamus Primum mundi Regem, ob inobedientiam suam è Regno ejectum & ad pœnam majorem, quàm humana mens comprehendere possit, condemnatum. Necesse igitur est, inexplicabilem esse cujusvis peccati malitiam! attamen tam parum apprehenditur ab homine, ut vix illam agnoscat. Nos igitur ut illam aliquantò melius intelligamus, tria hodie considerabimus; Regnum Adami, lapsum, & pœnam, dùmque transgressiones illius perpendimus, nostras comparabimus iniquitates, detestabimurque, ut coram Deo aded